

MPSV připravilo změny v oblasti sociálních dávek

Tisková zpráva

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) připravilo změny v oblasti sociálních dávek, které se odvíjejí od životního minima (ŽM). Cílem je především **zabránit zneužívání systému a zefektivnit vyplácení dávek**. Pokud budou změny schváleny, přiblíží se institut životního minima v ČR evropskému pojetí. Bude dostatečně a spravedlivě ochraňovat před hmotnou nouzí všechny typy domácností a zároveň **motivovat lidi k tomu, aby pracovali nebo si práci aktivně hledali. Zkrátka, aby se jim práce vyplatila.**

Novelu zákona o životním minimu a věcný záměr zákona o hmotné nouzi odeslalo MPSV v těchto dnech do vnějšího připomínkového řízení.

Životní minimum je v současné době dvousložkové. Jsou v něm zahrnuty částky vyjadřující náklady na osobní potřeby (výživa a ostatní základní potřeby) a náklady na domácnost (tedy i na bydlení).

MPSV počítá s tím, že životní minimum bude v budoucnu jednosložkové a bude vyjadřovat náklady na základní osobní potřeby a na výživu. Tyto částky jsou odstupňovány podle pořadí osob v domácnosti a u nezaopatřených dětí podle věku.

V každé domácnosti by měla být nejvyšší částka životního minima na osobní potřeby stanovena pro jednu dospělou osobu v domácnosti, nižší částka pro každou další dospělou osobu nebo nejstarší dítě v neúplné rodině a nejnižší částka pro ostatní děti žijící v domácnosti. Konkrétní částky jsou uvedeny v následující tabulce.

Životní minimum	První osoba v domácnosti	Druhá osoba v domácnosti	Třetí a další osoba v domácnosti
Dospělá osoba	2870	2580	2580
Dítě do 6 let	/	1870	1310
Dítě 6 - 15 let	/	2300	1610
Dítě 15 - 26 let	/	2630	1850

Toto opatření by mělo ve svém důsledku snížit hranici hmotné nouze početnějších domácností, u nichž objektivně dochází při vícenásobném a racionálnějších používání věcí k tzv. „úsporám z počtu“, a naopak posílit váhu prvé nebo osamělé dospělé osoby v domácnosti a přiblížit se tak ekvivalenčním škálám využívaným v zahraničí.

Část ŽM vyjadřující náklady na bydlení by se z životního minima vyloučila a náklady na bydlení by řešila dávka státní sociální podpory – příspěvek na bydlení, který existuje už dnes. Pobírají ho domácnosti, jejichž příjem nedosahuje 1,6násobku životního minima. V návrhu se předpokládá, že by se upravila konstrukce dávky tak, aby se zohlednil nejen příjem domácnosti, ale i její náklady na bydlení.

Rozdílné náklady na bydlení v regionech ČR by měl kromě toho řešit i **nový zákon o hmotné nouzi, a to prostřednictvím tzv. doplatku na bydlení**. Rozhodování o této dávce a její výplata bude plně v kompetenci obcí. Důvodem tohoto kroku jsou výrazně diferencované náklady na bydlení, a to nejen podle počtu osob v domácnosti, ale také velikosti sídla a podle formy vlastnictví, možnosti získat v určité lokalitě přiměřený byt, které nelze z centra objektivně vymezovat. Už dnes sociální referáty pověřených obcí při posuzování konkrétní situace domácnosti pro určení výše dávky sociální péče berou v úvahu skutečně doložené nezbytné náklady na bydlení a k částce životního minima potřebné na úhradu nákladů domácnosti pouze přihlížejí. Domácnosti tak mohou na výdaje spojené s bydlením dostat v dávce sociální péče, která zvyšuje nedostatečný příjem sociálně potřebné domácnosti, buď více finančních prostředků oproti stanovené částce životního minima, nebo naopak méně.

Věcný záměr zákona o hmotné nouzi vytváří podmínky pro zabezpečení individuální práce s příjemci pomoci v hmotné nouzi, a to především využitím sociální práce. Důležitým principem, který věcný záměr zákona o hmotné nouzi sleduje, je **zabránění zneužívání dávkového systému hmotné nouze**. Také má více motivovat lidi k práci. Za sociálně potřebného nebude považován dlouhodobě nezaměstnaný, který neprojeví snahu zvýšit si příjem vlastní prací – například odmítne bez vážných důvodů (zdravotní, dopravní dostupnost) krátkodobé zaměstnání nebo veřejně prospěšnou práci. **Tím pádem mu bude pozastavena výplata sociálních dávek**.

Vzhledem k tomu, že je Česká republika vázána mezinárodními úmluvami, má občan, který se ocitne v hmotné nouzi, právo na pomoc od státu, například formou poradenství. **Neznamená to tedy automatické vyplacení dávky sociální péče**.

Nový zákon o hmotné nouzi počítá se zavedením **institutu existenčního minima**. K tomu, aby člověk, který se ocitl v hmotné nouzi, mohl tento minimální příspěvek od státu pobírat, ale bude muset projevít snahu zvýšit si příjem vlastní prací.

Existenční minimum nebudou dostávat lidé, kteří si nebudou aktivně hledat práci a nebudou spolupracovat s úřadem práce.

Částka existenčního minima pro jednu dospělou osobu by mohla činit 2 010 Kč. Částka existenčního minima pro každou další dospělou osobu v domácnosti pak 1 810 Kč.

Změna zákona o životním minimu nebude mít dopad na úroveň dávek státní sociální podpory s výjimkou příspěvku na bydlení, který bude nově konstruován. Zákon o hmotné nouzi nahradí dnes platný zákon o sociální potřebnosti. Cílem nového zákona je především omezit dlouhodobou závislost na sociálních dávkách a propojit výplatu dávek s motivačními kroky, které pomohou uchazečům získat novou práci.

PŘÍKLADY ŽIVOTNÍHO MINIMA RŮZNÝCH TYPŮ DOMÁCNOSTÍ (KČ/MĚSÍC)

1členná domácnost (1 dospělý)	4 100
2členná domácnost (2 dospělí)	6 960
2 členná domácnost (1 dospělý, 1 dítě – 5 let)	6 330
3členná domácnost (2 dospělí, 1 dítě – 5 let)	9 210
4členná domácnost (2 dospělí, 2 děti – 8 a 12 let)	11 640
5členná domácnost (2dospělí, 3 děti – 8, 12 a 16 let)	14 440

V Praze dne 6. 9. 2004

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV